

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/69/2004

OPINIE O DZIAŁALNOŚCI PARLAMENTU I PREZYDENTA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

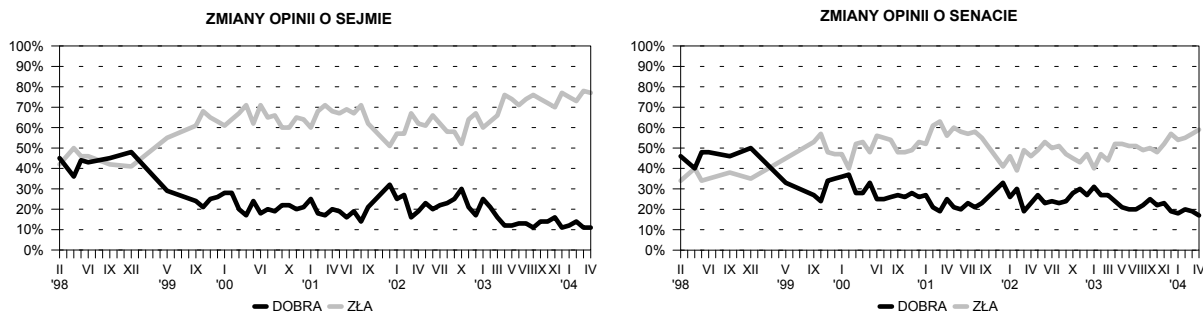
Opinie o pracy parlamentu są w ostatnich latach bardzo krytyczne i w ciągu miesiąca poprzedzającego kwietniowy sondaż¹ nie zmieniły się w sposób istotny. Nadal blisko cztery piąte ankietowanych (77%) negatywnie ocenia działalność Sejmu, tylko co dziewiąty (11%) wyraża opinie pozytywne, a taka sama liczebnie grupa (11%) nie ma zdania na temat pracy posłów.

Nieco gorzej niż przed miesiącem oceniany jest Senat, ale różnice wskazań są nieznaczne i mieszczą się w granicach błędu statystycznego. Opinie o działalności Senatu są jak zwykle lepsze niż opinie o Sejmie. Trzeba jednak zaznaczyć, że prawie jedna czwarta badanych (24% - ponad dwukrotnie więcej niż w przypadku Sejmu) nie ma wyrobionego zdania o jego pracy. Obecnie działalność Senatu dobrze ocenia niespełna jedna piąta ankietowanych (17%), a prawie trzy piąte (59%) wyraża opinie negatywne.

Tabela 1

Oceniane instytucje	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany III-IV	
		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III		IV
		2003							2004								
		w procentach															
Sejm	dobra	21	16	12	12	13	13	11	14	14	16	11	12	14	11	11	0
	zła	63	66	76	74	71	74	76	74	72	70	77	75	73	78	77	-1
Senat	dobra	27	27	24	21	20	20	22	25	22	23	19	18	20	19	17	-2
	zła	47	44	52	52	51	51	49	50	48	52	57	54	55	57	59	+2
Pominięto „trudno powiedzieć”																	

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (167), 2-5 kwietnia 2004 roku, reprezentatywna próba losowa dorosłych Polaków (N=993).

Opinie o obu izbach parlamentu są mało zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). W przypadku ocen działalności Senatu wyraźniejszy wpływ ma poziom wykształcenia ankietowanych, gdyż z nim wiąże się wiedza o pracy tej instytucji. Opinie badanych najwyraźniej powiązane są z ich poglądami politycznymi.

Wśród potencjalnych wyborców głównych partii i ugrupowań zdecydowanie dominują osoby mające negatywne opinie o działalności Sejmu. Zwolennicy koalicji SLD-UP wyraźnie częściej niż wyborcy ugrupowań opozycyjnych wystawiają Sejmowi oceny dobre, jednak i oni w większość źle oceniają pracę posłów. Najgorzej działalność Sejmu postrzegają zwolennicy PO RP, ale niewiele mniej krytyczni są również sympatycy PiS, Samoobrony, a także nowo powstałej Socjaldemokracji Polskiej.

Tabela 2

Elektoraty*	Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu ?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD-UP	32	65	3
SdPI	21	79	0
Samoobrona	17	80	3
PiS	17	81	2
PO RP	11	85	4
Niezdecydowani, na kogo głosować	12	68	20
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	7	78	15

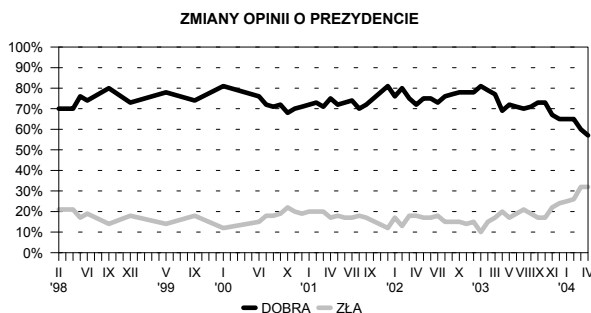
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. W tabeli pominięto elektoraty LPR i PSL ze względu na małą liczebność wyborców tych partii w badanej próbie

Oceny urzędu prezydenta są znacznie lepsze niż parlamentu, jednak od końca ubiegłego roku, kiedy wyraźnie się pogorszyły, systematycznie maleje odsetek opinii pozytywnych, a wzrasta negatywnych. Ostatni miesiąc przyniósł dalszy spadek (o 3 punkty procentowe) liczby osób dobrze oceniających działalność Aleksandra Kwaśniewskiego. Obecnie pozytywne opinie na temat pracy prezydenta wyraża niespełna trzy piąte badanych (57%), a negatywne prawie jedna trzecia (32%). Odsetek złych ocen prezydentury Aleksandra Kwaśniewskiego jest nadal najwyższy z dotychczasowych, a odsetek dobrych należy do najniższych - rejestrowanych jedynie na początku pierwszej kadencji.

Podobnie jak w przypadku opinii o obu izbach parlamentu, społeczne zróżnicowanie ocen działalności urzędu prezydenta nie jest duże, ale silniej są one powiązane z sytuacją materialną ankietowanych (dobra - sprzyja ocenom dobrym), bardziej też w ich opiniach o prezydencie dają o sobie znać poglądy polityczne. Warto również zwrócić uwagę, że jedyną grupą społeczno-zawodową, w której przeważają negatywne oceny prezydenta, są rolnicy (zob. tabele aneksowe).

Tabela 3

Oceny prezydenta	Wskazania respondentów według terminów badań																Zmiany III-IV	
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III		IV
	2002	2003											2004					
	w procentach																	
Dobra	78	81	79	77	69	72	71	70	71	73	73	67	65	65	65	60	57	-3
Zła	15	10	15	17	20	17	19	21	19	17	17	22	24	25	26	32	32	0
Pominięto „trudno powiedzieć”																		

Pozytywne opinie o działalności urzędu prezydenta zdecydowanie dominują przede wszystkim wśród sympatyków SdPI i koalicji SLD-UP, ale także w potencjalnym elektoracie opozycyjnej PO RP, w którym pozytywnych ocen jest ponad dwukrotnie więcej niż negatywnych. Podobnie jest wśród osób niezdecydowanych, na kogo głosować, oraz niezamierzających brać udziału w głosowaniu. Nawet wśród sympatyków Samoobrony nieco więcej jest dobrych ocen działalności prezydenta niż złych. Natomiast opinie negatywne przeważają wśród zwolenników PiS.

Tabela 4

Elektoraty*	Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta ?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SdPI	90	7	3
SLD-UP	78	19	2
PO RP	61	29	10
Samoobrona	51	44	5
PiS	35	52	13
Niezdecydowani, na kogo głosować	63	24	13
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	53	32	15

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. W tabeli pominięto elektoraty LPR i PSL ze względu na małą liczebność wyborców tych partii w badanej próbie

Obok dominującego od lat i pogłębiającego się w ostatnim roku krytycyzmu w opiniach o działalności parlamentu, w ostatnich miesiącach pojawiła się tendencja do wzrostu krytycyzmu wobec działalności prezydenta - urzędu, który od dawna jest najlepiej ocenianą instytucją polityczną III RP. Można przypuszczać, że jest to przejaw nasilającego się kryzysu i rosnącego braku zaufania do całej sfery polityki i naczelných instytucji państwa.

Opracował
Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu? (%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	77	11	991
Płeć				
Mężczyźni	13	78	8	472
Kobiety	10	76	14	519
Wiek				
18-24 lat	17	69	14	156
25-34	10	79	11	172
35-44	9	84	7	165
45-54	13	81	6	201
55-64	9	84	7	117
65 lat i więcej	10	68	22	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	70	16	362
Miasto do 20 tys.	11	80	9	129
20-100 tys.	8	86	6	198
101-500 tys.	11	79	10	190
501 tys. i więcej mieszk.	12	77	11	113
Wykształcenie				
Podstawowe	12	69	19	284
Zasadnicze zawodowe	12	80	9	252
Średnie	10	81	8	346
Wyższe	14	80	6	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	10	87	3	63
Prac.umysł.niż.szczebła	11	84	5	93
Pracownicy fiz.-umysł.	13	77	9	84
Robotnicy wykwalifikowani	7	85	7	78
Robotnicy niewykwalifik.	14	76	10	40
Rolnicy	15	59	26	53
Pracujący na własny rach.	10	79	12	38
Bierni zawodowo				
Renciści	11	77	13	115
Emeryci	9	75	16	210
Uczniowie i studenci	18	70	11	75
Bezrobotni	12	78	10	116
Gospodynie domowe i inni	10	83	6	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	14	81	5	150
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	9	82	9	78
sekt. pryw. poza rolnict.	9	83	8	175
prywatnym gośp. rolnym	12	65	23	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	11	83	6	94
300-399	11	78	11	71
400-599	11	80	9	156
600-800	20	69	11	173
Powyżej 800 zł	8	84	8	195
Ocena własnych war. mater.				
Źle	11	77	12	296
Średnie	10	80	11	445
Dobre	15	73	12	249
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	6	78	17	63
Raz w tygodniu	13	75	12	500
1-2 razy w miesiącu	10	80	10	138
Kilka razy w roku	10	80	10	188
W ogóle nie uczestniczy	9	81	10	103
Poglądy polityczne				
Lewica	16	80	4	163
Centrum	13	79	8	299
Prawica	11	85	4	251
Trudno powiedzieć	7	67	26	278

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Senatu?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	59	24	991
Płeć				
Mężczyźni	18	63	19	472
Kobiety	16	56	28	519
Wiek				
18-24 lat	25	56	18	156
25-34	22	56	22	172
35-44	14	63	23	165
45-54	17	63	21	201
55-64	12	64	24	117
65 lat i więcej	12	53	35	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	19	53	28	362
Miasto do 20 tys.	16	63	21	129
20-100 tys.	15	65	20	198
101-500 tys.	16	62	22	190
501 tys. i więcej mieszk.	19	57	24	113
Wykształcenie				
Podstawowe	13	56	32	284
Zasadnicze zawodowe	15	64	21	252
Średnie	20	62	19	346
Wyższe	27	48	24	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	20	59	21	63
Prac. umysł. niż. szczebla	30	51	19	93
Pracownicy fiz.- umysł.	16	60	24	84
Robotnicy wykwalifikowani	14	71	15	78
Robotnicy niewykwalifik.	20	61	19	40
Rolnicy	13	49	38	53
Pracujący na własny rach.	20	61	19	38
Bierni zawodowo				
Renciści	12	60	29	115
Emeryci	12	57	31	210
Uczniowie i studenci	29	56	15	75
Bezrobotni	17	63	21	116
Gospodynie domowe i inni	11	72	17	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	23	55	22	150
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	19	65	16	78
sekt. pryw. poza rolnict.	18	64	19	175
prywatnym gosp. rolnym	13	54	33	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	15	68	17	94
300-399	13	61	26	71
400-599	18	63	19	156
600-800	24	51	25	173
Powyżej 800 zł	17	58	25	195
Ocena własnych war. mater.				
Źle	15	63	22	296
Średnie	15	59	26	445
Dobre	25	54	21	249
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	12	52	36	63
Raz w tygodniu	18	61	22	500
1-2 razy w miesiącu	17	57	26	138
Kilka razy w roku	15	60	25	188
W ogóle nie uczestniczy	22	58	19	103
Poglądy polityczne				
Lewica	23	58	19	163
Centrum	19	62	19	299
Prawica	20	64	17	251
Trudno powiedzieć	10	52	38	278

Tabela 3. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	57	32	11	991
Płeć				
Mężczyźni	58	32	10	472
Kobiety	57	31	13	519
Wiek				
18-24 lat	64	24	12	156
25-34	60	27	14	172
35-44	47	40	13	165
45-54	55	36	10	201
55-64	63	32	5	117
65 lat i więcej	57	31	12	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	52	34	14	362
Miasto do 20 tys.	56	34	10	129
20-100 tys.	64	27	8	198
101-500 tys.	57	36	8	190
501 tys. i więcej mieszk.	63	21	15	113
Wykształcenie				
Podstawowe	60	27	13	284
Zasadnicze zawodowe	52	35	13	252
Średnie	57	33	11	346
Wyższe	63	32	5	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	69	27	4	63
Prac.umysł.niż.szczębla	59	33	8	93
Pracownicy fiz.-umysł.	62	31	8	84
Robotnicy wykwalifikowani	54	33	13	78
Robotnicy niewykwalifik.	55	33	12	40
Rolnicy	37	44	19	53
Pracujący na własny rach.	46	34	20	38
Bierni zawodowo				
Renciści	58	32	10	115
Emeryci	58	31	11	210
Uczniowie i studenci	74	18	8	75
Bezrobotni	50	35	15	116
Gospodynie domowe i inni	47	36	17	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	67	27	7	150
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	57	29	14	78
sekt. pryw. poza rolnict.	55	35	10	175
prywatnym gosp. rolnym	37	48	16	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	53	38	8	94
300-399	48	38	14	71
400-599	62	30	8	156
600-800	64	26	10	173
Powyżej 800 zł	63	31	6	195
Ocena własnych war. mater.				
Źle	50	38	12	296
Średnie	56	32	12	445
Dobre	67	24	9	249
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	34	12	63
Raz w tygodniu	56	34	11	500
1-2 razy w miesiącu	69	21	10	138
Kilka razy w roku	51	33	15	188
W ogóle nie uczestniczy	62	31	7	103
Poglądy polityczne				
Lewica	75	22	3	163
Centrum	66	28	7	299
Prawica	47	43	9	251
Trudno powiedzieć	46	31	23	278